

Rettelser og Tillæg til Artiklen i Historisk
Tidsskrift. 4 Række, 2 Bd., S. 434—69:
Louis Robert Hippolyte de Bréhan,
Greve af Plélo.

Ved P. W. Becker.

S. 436. Om Ch. Ogier, i Spøg kaldet «Ogier le Danois»,
haves adskillige Notitser i Tallement des Réaux's histo-
riettes, ligeledes Ytringer af Corfits Ulfeld i Paris om Ogiers
Ophold i Danmark. Dette Værk haves fuldstændigt i Paulin
Paris's og Monmerqués Hovedudgave (Paris 1854—56
6 Voll.).

S. 446. Selv Borgeren Grouvelle, der, saasnart en
ordnet Regiering atter var indført i Frankrige, efter Kongedøm-
mets Afskaffelse, blev sendt hertil som Republikens Gesandt ved
det danske Hof, syslede under sit Ophold i Kiøbenhavn med
Literatur, og kom i Kast med Rahbek (see dennes Erindringer
5te Del, Nyerup lit. Lexikon, I., 201—2). Hans 2 Legations-
Secretairer (Brødrene J.-J. og A.-F. Désaugiers, hvoraf den Ene
kom til Danmark med Grouvelle 1796, og forblev her til
1815, vare ligeledes sysselsatte med flere literære Arbejder i
Kiøbenhavn (Nyerup a. St., S. 137; Erslev, Forf. Lex. I. 335).

S. 440. Abbé Gosset havde alt, inden Plélo kom hertil,
været fransk Legationspræst i Kiøbenhavn. Efter en Meddelelse
af Justitsraad Chr. Bruun, kiøble han endeel Bøger paa Auc-
tionen over Grev Danneskiolds Bibliothek. I et Andragende
til den franske Storseglbevarer, skrevet, som det synes,
ikke lang Tid efter Plélos Død, hvori Hr. Gosset beklager

sig over den ham tilføiede Uret, idet han, som det synes, som en Følge af Grevinde Plélos forskellige Besværinger over ham, var bleven afsat fra sin Stilling i Kiøbenhavn (han havde negtet at udlevere til hende det franske Capels Døbebog, og beskyldtes for at have talt ilde om hendes afdøde Mand), omtaler han, at han, efter først at have været fransk Legationspræst i Schweitz, i samme Egenskab havde været i 8 Aar hos Grev Camilly*) i Danmark. Det lader til at Kong Christian VI lod sin Gesandt ved det franske Hof, Schulenburg, gjøre Forestillinger til hans Fordeel (Mémoire présenté à M. le Garde des sceaux pour la justification de M. Gosset, çu-devant aumonier de feu M. le comte de Plélo. Afskrift paa det store kgl. Bibl., Ny kgl. Saml. Nr. 2011 in 4to).

S. 240. Plélos Frues Navn var Jeanne Phélypeaux, Datter af marquis de la Vrillière (Hauterive, annuaire de la Pairie et de la noblesse de France, Paris 1845 p. 92**). Hun var Søster til Louis-Philippe comte de St. Florentin, der 1725 efterfulgte sin Fader som Secrétaire d'État, og hendes Søster ægtede 1718 sin Fætter, Jean-Frédéric Phélypeaux, comte de Maurepas, i mange Aar Statssecretair under Ludvig XV, indtil han i 1749, som mistænkt for at være Forfatter til nogle satiriske Vers mod Mad. Pompadour, blev forviist Hoffet. Efter 26 Aars Forløb kom han atter i sin gamle Værdighed, og blev, efter Anbefaling af Kongens Tante, Mad. Adélaïde, en Art Mentor for den unge Ludvig XVI, en Tillidspost, hvortil han viste sig aldeles uværdig (Wachsmuth, Gesch. Frankreichs im Revolutions Zeitalter (Hamb. 1840—1844 I—IV.) I. 30—31). Han døde 1781 (Michaud, Biogr. univ. XXVII 385 sqq). Da han i 1749 kom i Unaade, efterfulgtes han af sin Svoger, St. Florentin. Han hialp til at styrte Hertugen af Choiseul, og overtog midlertidigen Bestyrelsen af Udenrigsministeriet, men fortrængtes af sin Fætter,

*) Camilly var Ambassadeur i Danmark ved A. 1721—29. J. Møller Muenosyne, III. III. XXXIV.

***) Cantsleren Pontchartrain var hendes Bedstefader.

Hertugen af Aiguillon. Medens Maurepas var Minister, søgte han at kaste en Glands over Statsstyrelsen, især ved at understøtte videnskabelige Foretagender, og det er uden tvivl ham, det er at tilskrive, at Pléto i saa ung en Alder kaldtes til Ambassadeurposten ved det danske Hof. Af Pléto's Børn var der ikkun eet, som forplantede hans Slægt: Louise Félicité de Bréhan, der 1740 ægtede Emmanuel Armand de Vignerot, duc d'Aiguillon. Denne var den berygtede Statsmand af dette Navn (courtisan noir et profond, qui tenait à la fois aux corrompus et aux dévots de la cour, qui était tout ensemble le digne neveu de Richelieu et le protégé du dauphin. Il avait débuté dans sa carrière de courtisan par sacrifier au roi sa maîtresse, Mad. la Tournelle, depuis duchesse de Châteauroux» (Martin: Hist. de France XIX, 47).

S. 444. En Vens Henviisning til le Prince, essai sur la bibliothèque du roi, i Forbindelse med Annales de la bibliothèque par Louis Paris, Paris 1836, sætter mig istand til at give følgende Oplysning om hvad Pléto, under sin Ambassade i Kiøbenhavn, udrettede for det kongelige Bibliothek i Paris. Det hedder i det førstnævnte Skrift pag. 83—84: «les ambassadeurs et envoyés de France dans les différentes cours de l'Europe, persuadés, que c'était plaire au roi que de contribuer à l'accroissement de sa bibliothèque, établirent entre eux et l'illustre Bibliothécaire l'abbé Bignon une correspondance littéraire; de là vinrent une immensité de volumes, tant imprimés que manuscrits, de Danemark environ sept cents volumes, partie en Danois et Suédois, partie en Islandais et Finnois avec des copies des manuscrits importants envoyés par le comte de Pléto.» I de nævnte Annales læses under 1734: «Pendant cette année et les précédentes, les rapports nombreux, que l'abbé Bignon, aidé de M. de Maurepas, avait formé avec la plupart de nos ambassadeurs, tournèrent au profit de la bibliothèque royale; ainsi le comte de Pléto consentit à réunir tout ce que pouvait lui manquer touchant l'histoire et la litté-

rature des états du nord. En 1732 il envoya 150 volumes, dont 31 manuscrits avec deux paquets de pièces détachées en langue Danoise. En 1733 il envoya deux ou trois cents. La mort empêcha ce diplomate et littérateur de continuer ses envois.»

Til S. 456. Det lader til, at det var holdt skiult, hvorhen Plélo agtede sig, da han med de franske Skibe gik til Danzig, og at man har meent, at han var gaaet til Sverige, maaskee for der at træde i Forhandling med den franske Ambassadeur Grev Casteja i Stockholm, der, ligesom han selv, arbejdede paa at bevirke en Optræden af de skandinaviske Riger imod Rusland til Fordeel for Stanislaus (F. Schiern: Hist. Studier, II, 327). I Nachr. des Hamb. Correspondenten 1734 Nr. 95, 15de Juni, skrives fra Kiøbenhavn: «Dass der französische Gesandte, comte de Plélo, nicht nach Schweden, sondern nach Danzig gegangen, ist durch die am Sonntag erfolgte Ankunft seines erblassenen Körpers auf einem Kaufarthey Schiffe genugsam bestätigt. Seine Gemahlin, die sich hoch schwanger befindet, und welche er verlassen ohne von derselben anders als in einem zurückgelassenen Billet Abschied zu nehmen, ist untröstbar. Er wird auch selbst von Allen, die ihn gekannt haben, sehr bedauert, weil er ein Herr von ungemeinen Eigenschaften, gelehrt, höflich, von gesetzten gar nicht flüchtigen Wesen und von anerkannten tapfern Muthe, von welchem letzteren und der Treue gegen seinen König sein letzteres Verhalten das beste Zeugniß giebt. Die Fregatte «der weisse Adler»^{*)}, ist abermals auf

---

^{*)} Det paa Kiøbenhavns Rhed stationerede Vagtskib, «den hvide Orn» tilligemed Orlogsskibet «Prindsesse Sophie Hedevig», hiint Skib ført af Capitain Kierulf, dette af Commandeur-Capitain Hoppe, bleve den 9de Juni 1734 udsikkede paa et Besøilings-togt i Østersøen og fik tillige Ordre til at indhente Efterretninger om Tilstanden ved Danzig, da en fransk Eskadre var ankommen til Østersøen for at understøtte Stanislaus Leszcynskis Fordringer paa den polske Throne (Garde: den danske og norske Sømagts Historie, III, 207.

unserer Rhede zurückgekommen. Sie brachte einen französischen Officier mit, der, nachdem er einige Briefe bei der Gemahlin des Grafen von Plélo abgegeben hatte, sofort weiter nach Frankreich gereiset ist.»

I det danske Blad *Extraordinaire Relationer* 1734 Nr. 40, 1. Juni skrives fra Kiøbenhavn: «Igaar Morges ankom her til Staden paa Rheden den til de preussiske Kyster for at krydse afseilede Fregat «hvide Ørnen» kaldet, med hvilken man haver erhødet denne Tidende, at de for nogen Tid siden herfra bortseilede franske Skibe have den 23. passato afsat deres indehavende Tropper paa Land ved Weichselmünde; den 27de derefter have de ved 9 slet under hans grevelige Excellences Greve af Plélo, Ambassadeur ved vores allernaadigste Konges Hof, hans Anførsel, med al optænkelig Bravour angrebet de imellem Danzig og Weichselmünde i en stærk Forskandning staaende Russer, som skulle have været over 6000 Mand stærke, men vare saa ulykkelige at have mistet over 300 Mand med en temmelig stor Deel høie og brave Officerer, og deriblandt Hs. Exc. forømmeldte Greve af Plélo, som skal have faaet 6 dødelige Blessurer. Hans Død beklages saameget destomere, som hans rare Conduite og anstændige Opførsel haver fortient Alles Ynde og Kiærlighed. Udi Dag fornemmes hans døde Legeme med et Skib at være hertil Staden overbragt.»

Til S. 458. Til de flere Vidnesbyrd, der ovenfor ere samlede om den almindelige Paaskiønnelse af Grev Plélo, som fra de forskielligste Kanter lod sig høre efter hans Bortgang, kan endnu føies hans Skriftefaders, Abbé Gossets Ytringer om ham. I den omtalte mémoire pour la justification de M. l'abbé Gosset skriver han, i Anledning af den mod ham giorte Beskyldning, at han havde bagvadsket Plélo: «quel mal aurais-je pu dire d'un si habile ministre? Ne l'ai-je pas vu plusieurs fois l'année approcher des sacremens, édifier tous les catholiques de Copenhague par ses beaux exemples, et leur faire des aumônes, je ne crains point de le dire, souvent

au-dessus de ses facultés. Il était à tout égard infiniment respectable, c'était l'époux le plus tendre, l'ami le plus sincère, et un sujet du roi le plus fidèle et le plus désintéressé qui fût jamais. Tout le monde le sait, il n'aimait ni le jeu, ni le vin, ni les femmes, toute sa conduite paraissait irréprochable... Mad. la comtesse de Plélo m'ayant entendu faire dans quelques uns de mes discours l'éloge de ses vertus et des siennes, comment a-t-elle pu écouter les faux rapports, qu'on aura fait à ce sujet? En toute occasion je me suis fait un devoir de parler de leurs rares qualités et de cette parfaite union qui les rendait l'objet de l'admiration de toute la cour de Danemark. Elle n'en peut disconvenir...

Til S. 457. I. P-A. de la Place, pièces intéressantes et peu connues pour servir à l'histoire et à la littérature, Bruxelles 1785, III. 282—311 findes et Stykke: «Lettre à Mr. le chevalier *** dateret Schottsbourg en Danemark le 29. août 1732.» Det tilskrives Plélo, er forfattet Halvdelen i Vers, Halvdelen i Prosa, og indeholder for en Deel en Skildring af den skionne Egn, i hvilken det er skrevet. I Plélos Artikel i Michaud Biogr. Univ. samt hos Lacretelle, histoire de France pendant le 18. siècle II. 143 not., siges, efter Fortællingen om hans Fald: «C'est à lui, qu'on doit l'idylle gracieuse et naïve connue sous ce titre: la maniere de prendre des oiseaux».

Efter en Oplysning, som skyldes Hr. Prof. F. Schiern, er Retraite og Skodsborg ikkun 2 Navne paa den samme Eiendom. I en Panteprotokol, ført af Birkeskriveren paa Kiøbenhavns Rytterdistrikts nordre Birk. Conrad Hegelund, er indført et Skiøde, thinglæst d. 23. Juli 1760 paa en Lystgaard, tilførn Schotsborg nu Retraite kaldet, beliggende paa Kiøbenhavns Amt udi Søllerød Sogn, med alle derpaa staaende Bygninger, Fiskeparker, Indhegninger, Hauger, Pladse og Jordveie. Det er udstædt i Kiøbenhavn d. 23. Mai 1760 af Carl von Holstein, R. E., Hs. Kongl. Majestæts Geheimeconferentsraad, Kammerherre, Overkrissecretair og Deputeret udi det Kgl. com-

binerede Admiralitets og Generalcommissariats Collegio. Mod en Kiøbesum af 4000 Rdlr. overdrager han Eiendommen til Wolrath August von der Lühe, Ridder af Dannebrogen, Hs. Kgl. Majestæts Geheimeraad, Kammerherre, Overkammerjunker og Overpræsident i den Kgl. Residentsstad Kiøbenhavn. «At det ikke har varet længe», vedbliver Meddelelsen, «inden den gamle Benævnelse igjen har vundet Overhaand, viser Videnskabernes Selskabs Kort over den nord-østlige Fierdedeel af Siælland, reduceret og tegnet af Casper Wessel 1768». Her møder man atter Navnet «Skodsborg» og ikke «Retraite».

Til S. 462. Efter Michaud: Biogr. univ. var Pierre-Joseph Alary, prieur de Gournay-sur-Marne, født i Paris 19. Mars 1690. Han var en Ven og Discipel af Abbé de Longuerne. 1718 anklagedes han for at være medskyldig i Hertugen af Cellamares Sammensværgelse, som havde til Hensigt at føre Hertugen af Orleans fangen til Spanien, og derpaa at udnævne Philip V af Spanien til Formynder for Ludvig XV. Frikiendt, blev han sous-précepteur de Louis XV, som han lærte at læse. Samme Stilling beklædte han «auprès du dauphin et des enfans de France». Han blev 1723 Medlem af academie française. Han døde d. 15. Decbr. 1770, uden at efterlade sig noget Skrift. Efter Toëqueville, Histoire phil. de Louis XV. (Paris 1847 I—II) I 323, var Abbé Alary den Første, som i Paris stiftede en politisk Klub. Den holdt sine Moder i en Mezzaninetage paa Vendôme Pladsen. Af disse Sammenkomster, som kaldtes les conférences de l'entresol, (Littré, Dict. de la langue fr., Paris 1863, I. 1440), siges Plélo at have været eet af de virksomste Medlemmer. Toëqueville I, 380.

Til S. 459. Om Plélos Ven, Père Etienne Souciet see Augustin et Alouis de Baeker, Bibliothèque des écrivains de la compagnie de Jésus, 2 série (Liège 1854 p. 571). Han var født i Bourges 12 Octbr. 1671, var Forfatter til mange Skrifter, dels Skriftfortolkningen vedkommende, dels af historisk, matematisk og antiquarisk Indhold. Han skal ogsaa have havt betydelig Andeel i det store Lexikon Dictionnaire de Tré-